

April 1621.

67.

De hael vande

Arme Feyten / vanden

Seer-Excellenten ende kloecken Veldt. Heer

AMRBOSIVS

SPINOLA,

Hertoghe van S. SEVERIN, Prince van Saravalla,
Marquis van Sexto ende Benafro, Ridder van het
Gulden Vlies, Capiteyn Generael van het Keyser-
lijck Krijghs-volek inde Pfaltz byden Rhijn, &c.

Erst Gedruickt den 29. April 1621.

**T'handwerpen / By Abraham Verhoeven / op de
Lombaerde veste / inde gulde Sonne.**

Verhael vande Vrome Feyten
 Vanden seer Excellenten ende Kloeckē Veltheer
AMBROSIUS SPINOLA,
 Hertoghe van S. Severin, Prince van Saravalla,
 Marquis van Sexto ende Benafro, Ridder van
 het Gulden Vlies; Cappiteyn Generael vā
 het Keyferlijck Krijghs-volck inden
 Pfaltz by den Rhijn, &c.

Ambrosius Spinola is ghebozen tot Genua.
 Zijn Vader is geweest Philippus, de Seer-
 Edelen Marquis van Benafro; ende zijn
 Moeder Polyxena Grimalda, Dochter van Ni-
 colaus Prince van Salerno. Hy heeft gehadt eenē
 Broeder gheuaemt Fredericus Spinola, de welke
 onder den Grooten Alexander Farnesius, Hertog-
 ghe van Parma ende Piacenza/ inden Oorloghe
 teghens de Françoisen is Capiteyn geweest. De
 selve heeft naederhant van Philippo III. Coninck
 van Spagnien, Admirael vande Galleyen ghe-
 maect

3

maeckt zijnde / int het iaer 1600. midden dooz de
Hollandsche Armade / dooz de woeste Zee wt Spa-
gnien, inde Nederlanden ghezeylt. Ende indien
hy niet alleen met den vbandt / maer ooc met he-
woedende Element / dat hier geen Gallen ver-
draghen en can / tusschen Flanderen ende Zeelant
kloeckelijck ende dapperlijck is vechtende / is hy
doock selve / splaes! vele vanden vbandt verflaghen
zijnde / van een grof gheschut in't Jaer 1603. den
26. Martij doot ghebleven. De droefheyt van hee
Verlies van Fredericus heeft coets daer nae ver-
mindert de aencompste van zijnen Broeder Am-
brosius, met een machrigh Krijghs-volck / in dese
Nederlanden. Wiens vnsondere kloeckheyt / dap-
per ghemoet / subtielen gheest / hoochste kloecmoe-
dighent inde perijculen te begeenen / ende wissen
taet inde selve te verduien / onbeswijckelijcke
sozghoudighent inden Krijghs-handel / en won-
derbaere neerstighent in alle dinghen / ghebleken
hebben inde Belegheringhe van Ostende. Dese
Stadt hadden de Hollanders met vele ende groo-
te Katten ende Bol-wercken (men soude gheseyt
hebben / met soo vele Eylanden) omcinghelt ende
beschant. Ende de selve Stadt defendeerde niet
alleen Mars, maer oock Neptunus, ende de Wilde
Zee / die dooz de doozghesteken Dijken ingelaten
(??) is was

was/strede vooꝝ de belegherde/ ende hielde de onse
 daer van. Dese Belegheringhe tot in het 3. Jaer
 gheduerc hebbende/ als de Stadt niet en coste be-
 sloren oft omcingelt worden/ ende om dese redene
 wille naer aller menschen iugement onwinnelijck
 waere/ heeft desen Ambrosius de Wapen genomē;
 ende de Stadt ondergraven hebbende/ ende den
 vbandt verjaeght zijnde / Ostende in wennigh
 Maenden/ in't Jaer 1604. den 22. September
 verobert ende inghenomen.

In't naestvolghende iaer / als de Hollanders/
 dooꝝ belept van Mauritius van Nassouven, den
 Dijk in't Lant van Waes meynen dooꝝ te ste-
 ken/ ende Antwerpen te belegheren/ heeft hy inde
 tijdt van 3. daeghen een Brugge ouer de Schelde
 ghelept/ om zijnen Leger te bequamer herwaerts
 ende derwaerts ouer te brengen. Het welckē wij-
 sen ende verstandighen raedt heeft hy niet alleen
 Brabant/ dat den vbandt nu meynde te hebben/
 maer oock Vlaenderen van alle dese vreesse verloft/
 ende den vbandt vande selue eerst vele verlaeghen
 hebbende/ doen zijn schepen ende Volck te rugghe
 keeren. Daer nae Scipionem Africanum naerghe-
 volcht hebbende/ ghelijck de selue in Africam, soo
 heeft hy zijnen gheheelen Legher naer Oriendt
 ende inde Provincien ouer den Rhijn ghevoert;
 ende

5

ende den vbandt afghekeert hebbende / den selven
in zijn eyghen Landt gheslagen ende verwonnen.
Dit berunghe Oldenseel, Lingen, Wachtendonc,
Crackouvv, Lochem, Grol, Rhijnberck, en noch
andere steden ende plaetsen / die dooz de nature en
dooz conste seer sterck ende wel bewaert zijn / de
welcke hy in het selfde iaer / in presentie vanden
vbandt / ende den selven te vergheefs grimmende /
ghewonnen / ende tot overgevinghe gedwonghen
heeft. Wat noch meer? Als onsen Leger dooz liste
vanden vbandt ende dooz mutinatie van de Sol-
daten verstroyt was / hebben de Hollanders de
Stadt Grol, die versch overgegeuen was / en met
Amonitie noch niet versien en was / belegert.

Wat doet Spinola? Hy slyt haesten Raet / ende
vergadert zijn Crijsch-volck / ende de selue anime-
rende / voertse dooz reghen ende dooz wint met eenen
kloecken moet reghen den vbandt. Ende siet /
Mauritius seer verbaert sijnde / heeft met de sijnen
den rugghe ghekeert / ende den Legher verlaetende /
schandelijck de vlucht ghenomen. Het welcke een
eeuwighe schande is.

Gheduerende den Bestandt, als de Vereenighde
Staeten eerst in't heymelijck / ende naederhandt
openbaerlijck meer hielden met den Brandenbor-
gher als met den Nieuvenborgher, en des Nieu-

menborghers Soldaten wt Gulick verjaeght had-
 den/ende Dusseldorp, (alwaer doen de Hups vrou-
 we vanden Nieuvenborgher was) te vergheefs
 aenghetast hadden / ende den Accord van Wesel,
 daer van beyder sijden vanden Vrede ghetraecteert
 was/te niet ghedaen hadden/ende noch meer ande-
 re seditieuse saecken/naer hunnen Aert ende manie-
 re te werck stelden/ heeft Spinola, vanden Keyser
 Matthias ende zijnen Broeder Albertus, Doorlu-
 chtighsten Prince vande Nederlanden/ Opperste
 Veldt-Heer ghemaect zijnde/in't Jaer 1614. om
 den ghemeen Vrede te houden staen/eer als men
 wel meynde/ Crijsch-volck aenghenomen. Daer-
 omme/dooz bevel vanden Keyser de Stadt Aken,
 d'welck een Rijckstadt is/ voozt eerste aenghetast
 hebende / heeft deselve binnen weynich uert tot
 Obedientie ghebrocht: ende terstondts oock Wesel,
 dat een oude sentine oft grondt-soppz vande Cal-
 vinisten/ ende hicks het tweede Geneue was/ met
 noch andere stedekens a. v. den Rhijn/ met grooter
 haestigheyt ende voozspoer bedwonghen ende inge-
 nomen.

Daeromme heeft Philippus den Derden/ Catho-
 lijcken Coninck van Spaignien, desen kloecken
 Heldt/die hem vande Christelijke Republicke seer
 wel verdient heeft / voozt eerste in den Orden van
 het

het Gulden Vlies aenghenomen/ende naeder hant/
niet sonder reden oft oorsaecke onder de Heeren van
Spaignien, diemen ghemepnelijck **GRANDES**
noempt/opgheschreuen.

Ick sal comen tot t'ghene dat costelijck in het
Pfaltz-Landt gheschiedt is. De Rebellen van Bo-
hemen/teghen recht ende Wetten Ferdinandum
III. van Oostenrijck gheabandonneert hebbende/
hadden Frederijck Cheur-Vorst en pfaltz-Graue
by den Kijnt tot de Croon ghekosen. Met den
Pfaltz-Graeve hielden't Mauritius Landt-Graue
van Hessen, Iohan Frederijck Hertogh van Wir-
tembergh, Ioachim Ernst Marquis van Anspach,
George Frederijck Marquis van Durlach, ende
noch andere Vorsten Protestanten vande Euan-
gelische Vnie, soo sijse noemden/ Item/ noch ontrent
twaelf Kijck-steden waeromme soo deden den Ca-
tholijcken Coninck Philippus, ende Albertus
Prince vande Nederlanden/eenen grooten Leger
in dese Nederlanden vergaderen/om (daerentus-
schen dat Frederick te vergheefs binnen praghe
meynde zijn Kijck te bevestighen) in den Paltz te
vallen/en de macht vande vanden te niet te doel.

Deseu Legher is Spinola met volle macht be-
volen ende opghedraghen; ende hy is in't Jaer
1620. in t'wtgaen vande Maendt Augustus inde
Paltz

Paltz gheballen/ende binnen wepnighe maenden
 Creutzenach, Oppenheim, Bacherach, Simme-
 ren, Trarbach, Diesbodenberg, Spanheim, ende
 andere meer als achtenvijftich stedekens / eens-
 deels aen den Rhijn, eensdeels aende Mosel, met
 wepnigh verlies vande zinnen / ghewonnen ende
 ingenomen. Ende hy soude nu tot Worms, alwaer
 de gheconfedereerde Dorsten haer Woon-plaetse
 hielden/ghetomen hebben/ende siet / den Anspa-
 cher en Wirtemberger, vreesende meerder quaet/
 zijn van hunnent ende hunner gheconfedereerden
 wegghen tot Mentz ghetomen/ende in t jaer 1621.
 den 12. April hun onder de ghehoorsaemheyt van
 den Keyser begeben.

Als Spinola wederom in t Nederlandt quam/
 heeft hem den Doorluchtighsten Ertz-Hertoghe
 Albertus Oppersten Hoof-meester oft Maior Do-
 mo Maior ghemaect/welcke Digniteit in onsen
 ende in den Spaenschen Hove de Hooghste is.

Van ghelijcken heeft oock Paulus V. Paus van
 Roomen zinnen tweeden Sone Augustinum d'ne
 maenden te vozen Cardinael vande Heylige Roõ-
 sche Kerck ghemaect. Noch andere vrome septe
 sal ons den toecomenden tijt verclaeren.

F I R I S.

D. C. D. W. A.

Met Gratie ende Priuilegie.